

DRINKWATERVOORZIENING IN DRENTE

CobieEnsink

Stel er valt een atoombom op Assen met alle rampzalige gevolgen vandiën, dan hebben wij als waterleidingbedrijf te zorgen voor voldoende drinkwater van een kwaliteit overeenkomstig de Wet. Dat is natuurlijk niet realistisch. Het is nog maar de vraag of de openbare drinkwatervoorziening ongestoord doorgaat bij een vredeskalamiteit. 'Ik heb daar zo mijn bedenkingen over', zegt Ir. W. G. Beefing, directeur van de N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD). In 1984 werd de WMD met een vredeskalamiteit gekonfronteerd. De WMD heeft 11 waterwingebieden tot haar beschikking. Daardoor was de WMD in staat de verontreiniging van 3 waterwingebieden met de organochloorpesticide 1,2-dichloorpropana op te vangen door uitschakeling van de meest vervuilde bronnen en hergroepering van minder vervuilde met schone bronnen. Naast de WMD zijn er 2 gemeentelijke waterleidingbedrijven actief in Drenthe. Het Gemeentelijk Waterleidingbedrijf Coevorden en het Gemeentelijk Waterleidingbedrijf Hoogeveen. Het Hoogeveense bedrijf kampt sinds 1984 met verontreinigingsproblemen in haar waterwingebied waardoor reeds 4 bronnen zijn uitgeschakeld. Inmiddels zijn er nieuwe winputten in gebruik die het water voornamelijk uit het 2e watervoerende pakket halen. Een gesprek met J. Halfwerk (52 jaar) PvdA wethouder te Coevorden en G. van der Haar (58 jaar) CDA wethouder te Hoogeveen over vredeskalamiteiten en de leveringszekerheid van drinkwater.

Welke maatregelen zijn er getroffen ter bescherming van het waterwingebied?

J. Halfwerk: 'Wij zijn voortdurend bezig ons waterwingebied in het gebied de Loo in de gemeente Dalen te beschermen. Neem de Rijksweg langs het waterwingebied. Vooral de af- en aanvoer van gevaarlijke stoffen over deze weg. Op aandringen van de gemeente Coevorden is een vangrail geplaatst met het doel te voorkomen dat bij een ongeluk een vrachtwagen met een gevaarlijke lading in het waterwingebied belandt. Eigenlijk had de Rijksweg nooit langs ons waterwingebied moeten lopen. Er zijn maatregelen getroffen om te voorkomen dat verontreinigd slib uit Overijssel in de wijde omgeving van het waterwingebied wordt afgezet. Er zijn ook maatregelen genomen om verontrei-

niging van het leidingnet te voorkomen. Er is een aantal bedrijven, die water oppompen voor eigen gebruik. Wij hebben maatregelen moeten treffen, middels keerkleppen, om dit water buiten ons leidingnet te houden. Met dit soort maatregelen beweer ik niet dat we alles in de hand hebben. De vraag is kunnen wij het in de hand houden met alle milieuproblemen die op je afkomen'.

G. van der Haar: 'Hoogeveen zit met 5 gevallen van bodemverontreiniging in het waterwingebied. Ik sluit niet uit dat er meer gevallen bekend worden. Ter bescherming van ons waterwingebied is ons uitgangspunt mbt. de bodemverontreinigingsgevallen het verwijderen van de verontreinigde bodem en het saneren van het verontreinigde grondwater. In verband met het waterwingebied hebben wij geprobeerd alle gevallen van bodemverontreiniging onder te brengen in één project. Dat is niet gelukt. Wij zijn al blij dat het gasfabriekterrein de hoogste prioriteit heeft en binnenkort gesaneerd wordt. Door deze erfenis zijn we inmiddels zeer kritisch in het vestigingsbeleid. Er wordt gekeken naar het soort bedrijf. Tevens worden bedrijven die er zijn nu veel strenger gecontroleerd door een extra man waarmee we nieuwe bodemverontreinigingsgevallen hopen te voorkomen.

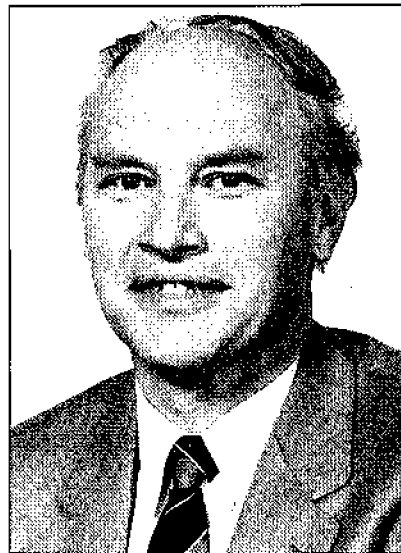
Beschikt u over een eigen laboratorium en wetenschappelijk geschoold personeel overeenkomstig de Waterleidingwet?

J. Halfwerk: 'Wij hebben geen eigen laboratorium en geen wetenschappelijk geschoold personeel. Ons leidingwater wordt elke maand onderzocht door het laboratorium De Punt die ook het bacteriologisch onderzoek doet. Onlangs hebben wij een geohydrologisch onderzoek naar de stroming van het grondwater in het waterwingebied uit laten voeren door een bureau'. Ook Hoogeveen is voornamelijk afhankelijk van het laboratorium De Punt en de externe deskundigen.

Op welke stoffen laat u het leidingwater analyseren?

J. Halfwerk: 'Ons drinkwater behoort tot het beste in Nederland. Tot op heden wordt het onderzocht op de door de Wet voorgeschreven stoffen met als resultaat een onveranderde prima kwaliteit'.

G. van der Haar: 'Afgezien van het gewone pakket hebben wij dit jaar f 17.000,— extra uitgetrokken om extra analyses uit te laten voeren i.v.m. de bodem-

J. Halfwerk

verontreinigingsgevallen in het waterwingebied'.

Per brief (dd. 8 juli 1986) wordt het antwoord gegeven op de vraag of Hoogeveen het water op nitraat en 1,2-dichloorpropana laat onderzoeken. 'Op deze parameters is niet onderzocht. Het bemonsteringsschema wordt samengesteld naar aanleiding van de bedrijfsactiviteiten die op het waterwingebied hebben plaatsgevonden. Deze gaven geen aanleiding om op nitraat en dichloorpropana te onderzoeken. Een uitzondering: in de wijk de Weide is jaren geleden wel op nitraat onderzocht. Dit, om te onderzoeken, of er van overbemesting sprake was. Er werd geen nitraat gevonden'.

Garandeert u kwantitatief en kwalitatief de drinkwatervoorziening op lange termijn?

G. van der Haar: 'De kwantiteit is geen enkel probleem. Als het gaat om de kwaliteit dan kun je dat nooit helemaal garanderen. Je weet toch niet welke verontreiniging je in de toekomst tegen komt. Jaren-

lang hebben we gedacht dat Drente de zuiverste provincie was. Dat beeld is toch verleden tijd! Als we praten over de bedrijfszekerheid van ons waterleidingbedrijf, dan zijn we met de huidige kennis in staat drinkwater te leveren met de juiste kwaliteit. Wat je aan drinkwater levert, dat garandeer je'.

J. Halfwerk: 'Volgens het eerder genoemde geohydrologisch onderzoek kunnen wij met het bedrijf tot het jaar 2000 vooruit voor wat betreft de kwantiteit. Door allerlei oorzaken is het mogelijk dat er zich kwaliteitsproblemen voordoen. Ik verwacht deze echter niet al moet ik dat voorzichtig zeggen. Wij kunnen dan ook, voorzichtig geformuleerd, de drinkwatervoorziening voor Coevorden garanderen'.

Rampen

Stel, er gebeurt iets waardoor het waterwingebied onbruikbaar wordt voor de drinkwatervoorziening. Op welke wijze is er dan voor een ongestoorde drinkwatervoorziening voorzien?

J. Halfwerk: 'In 1987 neemt de WMD een nieuw waterwingebied in Sleen in gebruik. Het is te hopen dat een ramp van een dergelijke omvang na die tijd plaatsvindt. Dan is er geen enkel probleem. Wij hebben momenteel koppelingen met andere waterleidingbedrijven. Dat is echter niet voldoende om te voorzien in de drinkwaterbehoefte van Coevorden. Hooguit bij een zeer gedisciplineerd gebruik van leidingwater. In ieder geval hebben wij met de gevulde watertoren één dag speling voor het treffen van de nodige maatregelen'.

G. van der Haar: 'Stel je ontdekt in het pompstation dat het water ernstig besmet is en ook de leidingen zijn besmet geraakt. Dat is natuurlijk ver doorgedacht. Dan is er de noodvoorziening van watertanks. Het sproeien van de tuin en het baden is dan wel gebeurd. Ook weet ik dat er legervoorzieningen zijn. Mijn zoon heeft indertijd een oefening meegemaakt waarbij deze legervoorzieningen ingezet zijn. Op dit moment is het niet mogelijk dat wij leidingwater van andere waterbedrijven kunnen krijgen. De koppelingen zijn er niet. We zijn wel bezig te komen tot koppelingen met andere waterbedrijven'.

Is 'm het gemeentelijk rampenplan rekening gehouden met de drinkwatervoorziening?

J. Halfwerk: 'Nee! Ik schrik een beetje van de vraag vooral omdat we net Tsjemobyl achter de rug hebben. Ik zal er de komende vier jaar als verantwoordelijke wethouder zeker voor zorgen dat het rampenplan van de gemeente wordt uitgebreid'.

De heer Van der Haar had wel rekening gehouden in het rampenplan m.b.t. de drinkwatervoorziening. Dit deel van het rampenplan werd nagestuurd. Zo op het eerste oog een gedegen stuk werk. Opvallend is echter het ontbreken van de telefoonnummers van de Regionale inspectie te Groningen en het Rijksinstituut voor

G. van der Haar

Volksgezondheid en Milieuhygiëne. Dit is een reden om het rampenplan te testen. Het resultaat is een ramp. Het telefoonnummer van de VEWIN 'Voor bemiddeling tussen Waterleidingbedrijven' (070-902720) blijkt reeds lang te zijn afgesloten. Het telefoonnummer van de Commissaris van de koningin in Drente (05920-29222) voor de aanvraag van 'plastic waterzakken en opbouwbare watertanks' is eveneens afgesloten. 'Indien de normale drinkwatervoorziening niet meer mogelijk is, kunnen, nadat door terzake deskundigen is vastgesteld, dat voor zuivering geschikt water aanwezig is, verplaatsbare waterzuiveringsinstallaties van het korps mobiele colonnes worden aangevraagd'. De installaties hebben reeds lang een laatste rustplaats gevonden op een schroothoop. De 9.000 waterzakken à 40 liter en 12 opbouwbare watertanks à 3.000 liter ten behoeve van de provincie Drente opgeslagen in het V.I.B.O. magazijn langs de A-kade in Musselkanaal is bereikbaar onder nummer 05994-2638. Het nummer blijft, zelfs na een week regelmatig proberen, in gespek.

Reorganisatie in Drente

Wel bereikbaar is mr. J. J. van Soest, waarnemend directeur van de Directie Drinkwater van het Ministerie van VROM, die wil reageren op het niet functioneren van het rampenplan van Hoogeveen. Per slot van rekening een gemeente met 5 ernstige gevallen van bodemverontreiniging in het waterwingebied, geen kop-

pelingen met andere waterleidingbedrijven en voornog geen alternatief voor het bedreigde waterwingebied. Ook blijkt het provinciaal bestuur i.v.m. gevallen van bodemverontreiniging niet de hoogste prioriteit te geven aan dergelijke gevallen in waterwingebieden. De hoogste prioriteit is economisch belang. Zo was binnen een jaar de sanering van de onderwaterbodem van de Hoogeveense industriehaven gerealiseerd. Door de uitbreiding van de haven moest 4000 ton baggerslib verwijderd worden. Dat is gebeurd met geld van het ISP. Het geringe budget van Drente voor uitvoering van het bodemsaneringsprogramma werd hiervoor gebruikt. De 4000 ton chemisch afval werd grotendeels afgevoerd naar de AVR in Rijnmond. Ruim 500 ton bleef vooralsnog liggen. Kosten van de operatie bedroegen f 2 miljoen. Kortom een ramp waarbij de Hoogeveense drinkwatervoorziening in gevaar komt, is zeer wel denkbaar.

'Het rampenplan is hopeloos verouderd en helemaal niet bijgehouden. Ik heb er jaren geleden bij de gemeentebesturen in Drente op aangedrongen rekening te houden met de drinkwatervoorziening in het gemeentelijk rampenplan. Wat Hoogeveen nu heeft is niet bij de tijd. Dat moet dringend herzien worden'. Kern van hoofdstuk 3 van de Waterleidingwet van 1 november 1975, is dat Provinciale Staten, ter bevestiging van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening, plannen vaststellen tot reorganisatie van de openbare drinkwatervoorziening. Er zijn voldoende problemen in Hoogeveen om over te gaan tot een reorganisatie. Mr. Van Soest: 'Volgens de Waterleidingwet moet een waterleidingbedrijf de leveringszekerheid van drinkwater, kwalitatief en kwantitatief, op lange termijn garanderen. Voor kleine bedrijven is dat soms moeilijk. In deze tijd zijn kleine waterleidingbedrijven dan ook niet meer wenselijk. Een klein waterleidingbedrijf met problemen nog minder'. Op de vraag of er een reorganisatie van de openbare drinkwatervoorziening in Drente te verwachten is, antwoordt Mr. Van Soest: 'Ik zal zo spoedig mogelijk in overleg met de heer Klouwen (reg. inspecteur) een gesprek organiseren met het provinciaal bestuur om te komen tot een reorganisatie van de drinkwatervoorziening in Drente'.